

Boeren- en huiszwaluwen staan op de rode lijst van Nederlandse broedvogels als 'gevoelig' genoteerd. Met het project Erfzwaluwen wil RVV de bezette nesten van deze vogelsoorten in ons werkgebied in kaart brengen en hun populatie monitoren. Ook geven we tips voor zwaluwvriendelijk beheer op het boeren erf.

Algemene kenmerken

De huiszwaluw

- Is herkenbaar aan het wit/blauwe verenkleed en de kort gevorkte staart.
- Broedt altijd buiten, meestal onder een wit overstek.
- Heeft een nest in de vorm van een kom met bovenin de vliegopening.

Huiszwaluw

De boerenzwaluw

- Is herkenbaar aan het rode voorhoofd en keel, zwart/blauwe rug en roomwitte buik. Heeft een diepgevorkte staart.
- Broedt bijna altijd binnen in een stal, schuur of garage. Soms buiten onder een brug of dam.
- Heeft een nest in de vorm van een halve kom.
- Bouwt zijn nest vaak op een steunpunt.

Boerenzwaluw

Bezette (kunst)nesten huiszwaluw

Hoe maak ik een erf zwaluwvriendelijk?

Nestplaats

De boerenzwaluw broedt bij voorkeur in een lage(re), oude schuur, onder een dak met houten balken. Ze hebben een aanhaakpunt nodig om hun nest tegenaan te bouwen, bijvoorbeeld een spijker. Een stro- of pannendak voorkomt dat de broedplaats 's zomers te heet wordt, wat het geval is bij een golfplaten dak. Zorg dat er een vliegopening is door een raam of deur op een kier te zetten. De huiszwaluw broedt onder overstekende daken. Ze hebben de voorkeur voor lichte dakbeschotten, gericht op de noord- of oostkant. Het zijn koloniebroeders, dus er moeten verschillende nesten in de buurt gemaakt kunnen worden.

Modderpoel aanleggen

Modder van klei of leem is noodzakelijk voor de bouw en het onderhoud van het nest tijdens de broedperiode. Richtlijnen voor een modderpoel.

- Op een open plek: vijanden (kat!) moeten zichtbaar zijn.
- Oppervlakte minimaal 1 à 2 m².
- Diepte ongeveer 5 a 10 cm.
- Minimaal één schuine kant.
- Modder moet (veel) klei/leem bevatten.
- Altijd vochtig houden.
- Liefst binnen 200 meter van broedplaats.
- Eventueel een slootkant schuin afsteken en vochtig houden.

Boerenzwaluw verzamelt modder (foto: Han Brincate)

Modderpoel wordt nat gehouden

Gebruik van bestrijdingsmiddelen aanpassen

Zwaluwen eten hoofdzakelijk vliegende insecten. Dat komt goed uit, want ons vee en wij vinden vliegen en andere insecten lastig. In de veehouderij wordt dan ook vaak vliegenbestrijding toegepast. Wanneer daarbij chemische middelen worden gebruikt, kunnen er via de insecten giftige stoffen in de (jonge) zwaluwen terecht komen. Die worden daar minder gezond of zelfs (dodelijk) ziek van. Het trieste gevolg is een kleinere zwaluwpopulatie. Is vliegenbestrijding noodzakelijk, kies dan voor biologische, afbreekbare middelen. Deze zijn soms wat duurder, maar veel beter voor vee, boer en natuur.

Extra tips

- Verwijder nesten niet. Vogels kunnen ze het jaar daarna weer gebruiken.
- Voor nesten in een garage is het raadzaam een plankje onder het nest te monteren om de ergste poep op te vangen.
- Gebruik ook kunstnesten. Bijvoorbeeld als nesten naar beneden vallen doordat ze van veen gemaakt zijn.
- Kunstnesten zijn verkrijgbaar via Carolien Kooiman, 06-14022228.